

СТИСЛИЙ ОГЛЯД ОСНОВНИХ ЗМІН У НОВІЙ РЕДАКЦІЇ «УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОПИСУ» (2019)

Зміни можна умовно поділити на дві великі групи:

- (1) власне зміни у написанні слів (без варіантів) і
- (2) варіантні доповнення до чинної норми.

1. БЕЗ ВАРІАНТІВ

прое́кт, проє́кція

(так само як *ін'єкція, траєкторія, об'єкт* та інші слова з латинським коренем *-ject-*)

плеєр (play+er), конвеєр (convey+er), феєрверк, Соєр, Хаям, Феєрбах,

«Звук [j] звичайно передаємо відповідно до вимови іншомовного слова буквою **й**, а в складі звукосполучень [je], [ji], [ju], [ja] буквами **є, ї, ю, я**: *буєр, конвеєр, плéєр, флáєр, лояльний, парано́я, пля́єда, ро́яль, сакво́яж, секво́я, фая́нс, феєрве́рк, ін'єкція, проє́кт, проє́кція, суб'є́кт, траєкторія, фо́є, е́ті, Го́я, Саво́я, Феєрба́х, Ма́єр, Кає́нна, Іса́я, Йога́нн, Рамбу́є, Со́єр, Ха́ям, Хеєрда́л, Юно́на, Їтс*».

Дікенс, Тéкерей, Бе́кі (без подвоєння приголосних **-кк-**)

«Буквосполучення **ск**, що в англійській, німецькій, шведській та деяких інших мовах передає звук [k], відтворюємо українською буквою **к**: *Ді́кенс, Ді́кінсон, Дžéксон, Тéкерей, Бе́кі, Бу́кінгем,*

Бісмарк, Брjúкнер, Брóкес, Ламáрк, Штóкмáнн, Стокгóльм, Рудбек, Шéрлок».

НАПИСАННЯ РАЗОМ: мінісукня, віцепрезидент, ексміністр, вебсайт

«Р а з о м пишемо:

.....

слова з першим іншомовним компонентом, що визначає кількісний (вищий від звичайного, дуже високий або слабкий, швидкий і т.ін.) вияв чого-небудь: **архі-, архи-, бліц-, гіпер-, екстра-, макро-, максі-, міді-, мікро-, міні-, мульти-, нано-, полі-, преміум-, супер-, топ-, ультра-, флеш-:** *архіскладній, гіпермáркет, екстраклáс, макроеко-но́міка, мікрохвілі, му́льтимільйонéр, преміумклáс, супермáркет, топмéнеджер, топмодéль, ультрамóдний, флешінтерв'ю.*

.....

г) слова з першим іншомовним компонентом **анти-, контр-, віце-, екс-, лейб-, обер-, штабс-, унтер-:** *антивірус, контрудáр, віцепрем'єр, віцекóнсул, ексчемпіо́н, ексміністр, експрезидéнт, лейбгвардієць, лейбмédик, оберма́йстер, оборофіце́р, оберлейтенáнт, оберпрокурóр, штабскапіта́н, унтерофіце́р, але за традицією контр-адміра́л».*

пів хвилини, пів яблука, пів Києва (пишемо нарізно без дефіса)

але одним словом як цілісне поняття *півострів, півзахисник, півмісяць*

«Невідмінюваний числівник **пів** зі значенням “половина” з наступним іменником — загальною та власною назвою у формі родового відмінка однини пишемо окремо: *пів áркуша, пів годіни, пів відрá, пів міста, пів огірка, пів óстрова, пів я́блука, пів я́щика, пів я́ми, пів Євро́пи, пів Киє́ва, пів Украї́ни.* Якщо ж **пів** з наступним іменником у формі

називного відмінка становить єдине поняття і не виражає значення половини, то їх пишемо разом: *півáркуш, південь, півза́хист, півко́ло, півку́ля, півмі́сяць, півобёрт, півова́л, півострів*».

РОСІЙСЬКІ ПРИЗВИЩА

рос. *Донской* → *Донський*, рос. *Трубецкой* → *Трубецький*

ВИНЯТОК Лев Толстой

«Прикметникові закінчення російських прізвищ передаються так: ..... Закінчення **-ой** передаємо через **-ий**: *Донський, Крутий, Луговський, Полевій, Соловійов-Седій, Босій, Трубецький*, але *Толстой*.

ЗМІНИ В ОКРЕМИХ СЛОВАХ

священник (як *письменник*)

«Подвоєння приголосних як наслідок їх збігу. 1. Подвоєння букв на позначення приголосних маємо, якщо збігаються однакові приголосні:

.....

в) кореня або основи на **-н-** (**-нь-**) і суфіксів **-н-(ий)** **-н-(ій)**, **-ник**, **-ниц-(я)**: *день — дѐнний, зако́н — зако́нний, кінь — кі́нний, осінь — осі́нній, туман — туманний; башта́нник, годі́нник, письме́нник, свяще́нник; віко́нниця, Ві́нниця*; дві букви **н** зберігаємо й перед суфіксом **-ість** в іменниках та прислівниках, утворених від прикметників із двома **н**: *зако́нний — зако́нність — зако́нно, тумáнний — тумáнність — туманно*».

Святвечір

«Р а з о м пишемо:

а) складноскорочені слова (мішані та складові аббревіатури) й похідні від них: *адмінресурс*, ... *Міносвіти*, ... *профспілка*, *Святвечір*, ...».

ВЕЛИКА БУКВА

Назви товарних знаків, марок виробів

Автомобілі марки «Жигулі» вироблялися з 1970 по 2014 рік.

З малої букви, якщо вживається як загальна назва, наприклад: *Він приїхав на старих обшарпаних «жигулях» (... на новому блискучому «фольксвагені»).*

2. ВАРІАНТИ

(допускається правописна варіантність)

СЛОВА ІНШОМОВНОГО ПОХОДЖЕННЯ

Вергілій і Вергілій, Георг і Георг, Гуллівер і Гуллівер

«У прізвищах та іменах людей допускається передавання звука [g] двома способами: шляхом адаптації до звукового ладу української мови — буквою **г** (*Вергілій, Гарсія, Гегель, Георг, Гете, Грегуар, Гуллівер*) і шляхом імітації іншомовного [g] — буквою **г** (*Вергілій, Гарсія, Гегель, Георг, Гете, Грегуар, Гуллівер* і т. ін.).».

аудієнція і авдієнція, лауреат і лавреат (пор. лавр), аудиторія і авдиторія

«У словах, що походять із давньогрецької й латинської мов, буквосполучення **au** звичайно передається через **ав**: *автентичний, автобіографія, автомобіль, автор, авторитет, автохтон, лавра, Аврора, Мавританія, Павло*. У запозиченнях із давньогрецької мови,

що мають стійку традицію передавання буквосполучення *ai* шляхом транслітерації як **au**, допускаються орфографічні варіанти: *аудіє́нція* і *авдіє́нція*, *аудито́рія* і *авдито́рія*, *лауреа́т* і *лавреа́т*, *па́уза* і *па́вза*, *фа́уна* і *фа́вна*.».

кафедра і катедра, ефір і етер, міф і міт, Борисфен і Бористен

«Буквосполучення **th** у словах грецького походження передаємо звичайно буквою **т**: *антолóгія*, *антрополóгія*, *апте́ка*, *а́стма*, *бібліоте́ка*, *католи́цький*, *теа́тр*, *тео́рія*, *ортодо́кс*, *ортопéдія*, *Амальте́я*, *Прометéй*, *Тéкля*, *Таї́сія*, *Теодóр*. У словах, узвичаєних в українській мові з **ф**, допускається орфографічна варіантність на зразок: *ана́фема* і *ана́тема*, *дифіра́мб* і *дитира́мб*, *ефі́р* і *етéр*, *ка́федра* і *катéдра*, *логари́фм* і *логари́тм*, *міф*, *міфоло́гія* і *міт*, *мітолóгія*, *Агата́нгел* і *Агафа́нгел*, *Афі́ни* і *Ате́ни*, *Борисфе́н* і *Бористéн*, *Демосфе́н* і *Демостéн*, *Ма́рфа* і *Ма́рта*, *Фесса́лія* і *Тесса́лія* та ін.».

УКРАЇНСЬКІ Й ДАВНО ЗАСВОЄНІ СЛОВА

ірій і ірій, ірод і ірод

На початку слова звичайно пишемо **і** ....

Деякі слова мають варіанти з голосним **и**: *ірій* і *ирій*, *ірод* і *ирод* ('дуже жорстока людина').

ВАРІАНТНІ ФОРМИ РОДОВОГО ВІДМІНКА

ра́дості й ра́дости, любóві й любóви, Білору́си й Білору́си

«Іменники на **-ть** після приголосного, а також слова *кров*, *любóв*, *о́сінь*, *сі́ль*, *Русь*, *Білору́сь* у родовому відмінку однини можуть набувати як

варіант закінчення **-и**: *гідности, незалежности, радости, смерти, чести, хоробрости; крѳви, любѳви, ѳсени, соли, Рѳси, Бѳлорѳси».*